

Avatars de la protecció social

Avatars of social protection

NOGUERA, JOSÉ ANTONIO I ADELANTADO GIMENO, JOSEP (RCS, núm. 4, p. 21-56)

Resum: *Al llarg d'un segle, des de les dues últimes dècades del segle XIX fins al final dels anys setanta del segle XX, la protecció social ha desenvolupat un cicle complet d'estatalització-desestatalització. Ha passat de ser voluntària i plural, a obligatòria i nacional després de la Segona Guerra Mundial i, d'aquí, novament a ser cada vegada més privada i desmonopolitzada. Aquesta evolució té un referent central en la mercantilització de la força de treball, però també varia a redós dels canvis en l'estructura social i la seva traducció en la distribució del poder polític. La protecció social, més enllà de compensar les desigualtats socials, les constitueix (les naturalitza) i les modula; i això ja si-*

gui sota l'administració directa de l'Estat o mitjançant el que es denomina el pluralisme del benestar. En qualsevol cas, el grau d'intervenció de l'Estat sempre obeeix a dinàmiques socioorganitzatives que regulen la desigualtat. Per tant, no cal analitzar la desresponsabilització pública de la protecció social tant com una pèrdua, sinó més aviat com un canvi en les formes de dominació. En aquest article explorem els secrets d'aquest cicle i presentem una panoràmica del debat sobre la desestatalització del sistema públic de protecció social a Espanya.

Paraules clau: *protecció social, desigualtats socials, estat del benestar, desestatalització protecció social*

Resumen: *A lo largo de un siglo, desde las dos últimas décadas del siglo XIX hasta finales de los setenta del siglo XX, la protección social ha desarrollado un ciclo completo de estatalización-desestatalización. Ha pasado de ser voluntaria y plural a culminar bajo formas obligatorias y nacionales tras la Segunda Guerra Mundial y, de ahí, nuevamente a ser cada vez más privada y estar desmonopolizada. Esa evolución tiene un referente central en la mercantilización de la fuerza de trabajo, pero también varía al socaire de los cambios en la estructura social y su traducción en la distribución del poder político. La protección social, más allá de compensar las desigualdades sociales, las constituye (las naturaliza) y las modula; y ello ya sea bajo la administración directa del Estado o mediante lo que se viene llamando el pluralismo del bienestar. En cualquier caso, el grado de intervención del Estado siempre obedece a dinámicas socioorganizativas que regulan la desigualdad. Por tanto, no hay que analizar la desresponsabilización pública de la protección social tanto como una pérdida, sino más bien como un cambio en las formas de dominación. En este artículo exploramos los entresijos de ese ciclo y presentamos una panorámica del debate sobre la desestatalización del sistema público de protección social en España.*

Palabras clave: *protección social, desigualdades sociales, estado del bienestar, desestatalización protección social*

Abstract: *All through the last century, from the two last decades of XIXth century till the end of the 1970's, social protection has developed a whole cycle of nationalization and de-nationalization. From being voluntary and pluralist, it became state-owned and compulsive after the Second World War, and now it is increasingly becoming private and demonopolized again. The key issue of such evolution has been the commodification of the labour force, but it also has depended on changes in social structure and its effects upon the distribution of political power. Social protection goes beyond mere compensation of social inequalities to constitute, modulate and naturalize them; and it does so both under direct state administration and under the so-called welfare pluralism. Anyway, the degree of state intervention always depends on social-organizational dynamics which regulate social inequality. Therefore, the removing of public involvement in social protection should not be analyzed as a 'lost', but better as a change in the patterns of social domination. This article seeks to explore some aspects of that cycle, and to present a general view of the debate on de-nationalization of social protection in Spain.*

Key words: *Social protection, social inequalities, welfare state, denationalisation social protection*